

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาความรู้ และทัศนคติ ต่ออาหารธรรมชาติ และอาหารเฉพาะโรคของผู้ป่วยอายุกรรมโรงพยาบาลมหาสาร นครเชียงใหม่ กำหนดขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ป่วยอายุกรรมชาย 1, 2, 3 และผู้ป่วยอายุกรรม หญิง 1, 2, 3 ที่เข้ามารักษาในโรงพยาบาลมหาสารนครเชียงใหม่ ตั้งแต่ 3 วันขึ้นไป

1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ผู้วิจัยได้ กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. ผู้ป่วยรับประทานอาหารตามชนิดอาหารที่กำหนดไว้ได้
2. ผู้ป่วยเข้ามารับการรักษาตั้งแต่ 3 วันขึ้นไป
3. อ่านออกเขียนได้

ในระหว่างกลางเดือนสิงหาคมถึงกลางเดือนกันยายน 2543 เป็นเวลา 1 เดือน ได้ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 131 ราย แบ่งเป็นอาหารธรรมชาติ 80 คน อาหารลดเค็ม 30 คน อาหารลด ไขมัน 10 คน และอาหารลดไขมัน 11 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความรู้ ทัศนคติ ความชอบอาหาร สร้างโดยผู้วิจัย แบ่งออกดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย ได้แก่ เพศ อายุ นับถือศาสนา สถานภาพสมรส ระดับ การศึกษา ระดับรายได้ ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ ระยะเวลาที่เข้ารับการรักษ

2.2 แบบสอบถามความรู้ด้านอาหารและโภชนาการ มีลักษณะเป็นคำถามให้เลือกคำตอบ ที่ถูกต้อง ซึ่งผู้ตอบแบบทดสอบจะต้องเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ โดยตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” หรือ “ไม่ทราบ” ให้ตรงกับความจริงที่ผู้ป่วยทราบมากที่สุด

ลักษณะคำตอบมี 3 ตัวเลือก คือ

ใช่ หมายถึง เมื่อผู้ป่วยเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นถูกต้อง

ไม่ใช่ หมายถึง เมื่อผู้ป่วยเห็นว่าข้อความในประโยคนั้นไม่ถูกต้อง

ไม่ทราบ หมายถึง เมื่อผู้ป่วยไม่ทราบว่าข้อความในประโยคนั้นถูกต้องหรือไม่

ผู้ป่วยจะต้องเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ โดยตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” หรือ “ไม่ทราบ” ให้ตรงกับความจริงที่ผู้ตอบแบบสอบถามทราบมากที่สุด

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้ เนื่องจากแบบสอบถามความรู้เรื่องอาหารชุดนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย ข้อความที่ถูกต้อง และข้อความที่ไม่ถูกต้อง การให้คะแนนเป็นดังนี้

ตอบถูก ให้ 1 คะแนน

ตอบไม่ถูก ให้ 0 คะแนน

ตอบไม่ทราบ ให้ 0 คะแนน

การแปลผลคะแนน

คะแนนความรู้เรื่องอาหารและโภชนามีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนน มีค่าสูงสุดเท่ากับ 10 คะแนน โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (เรณู กาวีละ, 2537 และวัศพร วงศ์วัฒนอนันต์, 2542)

คะแนน 8-10 คะแนน หรือร้อยละ 80-100 หมายถึง มีความรู้ระดับดี

คะแนน 5-7 คะแนน หรือร้อยละ 50-79 หมายถึง มีความรู้ระดับปานกลาง

คะแนน 0-4 คะแนน หรือร้อยละ 0-49 หมายถึง มีความรู้ระดับต่ำ

2.3 แบบสอบถามทัศนคติต่ออาหารธรรมชาติและอาหารเฉพาะโรค โดยใช้แบบวัด Likert Scale โดยผู้ตอบแบบสอบถามตอบข้อที่ต้องการได้เพียง 1 ข้อ

ลักษณะคำตอบโดยให้ผู้ตอบพิจารณาว่ามีความรู้สึกนึกคิดต่อข้อความแต่ละข้อความอย่างไร โดยให้พิจารณาใน 3 คำตอบ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย

เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ป่วยมาก

ไม่แน่ใจ หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของผู้ป่วยเพียงครั้งเดียว

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ป่วยมาก

โดยเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้ เนื่องจากแบบสอบถามลักษณะอาหารชุดนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะอาหาร การให้คะแนน 3 ถึง 1 จากคำตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเมื่อข้อความนั้นแสดงทัศนคติทางบวก และในทางกลับกันจะให้คะแนนจาก 1 ถึง 3 เมื่อข้อความนั้นแสดงทัศนคติทางลบ

คะแนน	ข้อความในเชิงบวก	ข้อความในเชิงลบ
3	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
2	ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ
1	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย

การแปลผลคะแนน

ระดับความคิดเห็นมีลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (วิญญูต บางเลี้ยง, 2540)

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.00 ระดับความคิดเห็นดี

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 ระดับความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 ระดับความคิดเห็นต่ำ

3. การควบคุมคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้การวิจัย

3.1 การหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (validity) ของเครื่องมือวัดความรู้และเครื่องมือวัดทัศนคติ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และจุดประสงค์ รวมทั้งแก้ไขสำนวนภาษา

3.2 การหาความเชื่อมั่น (reliability)

3.2.1 เครื่องมือวัดความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ นำแบบสอบถามไปทดสอบใช้กับผู้ป่วยรับประทานอาหารธรรมดา และอาหารเฉพาะโรค จำนวน 34 คน แล้วคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยใช้แบบคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardsons reliability) โดยใช้สูตรคำนวณ KR-20 (เพชรน้อย สึงห์ช่างชัย, ศิริพร ชัมภลิจิต และทัศนีย์ นະແສ, 2539, หน้า 211) ได้ค่าความเชื่อมั่น .77

3.2.2 เครื่องมือวัดทัศนคติโดยนำแบบสอบถามไปทดสอบใช้กับผู้ป่วยที่รับประทานอาหารธรรมดาและอาหารเฉพาะโรค จำนวน 34 คน แล้วคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา ของคอนบาช (Cronbach' alpha) (เพชรน้อย สึงห์ช่างชัย, ศิริพร ชัมภลิจิต และทัศนีย์ นະແສ, 2539, หน้า 212) ได้ค่าความเชื่อมั่น .77

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 ทำหนังสือจากบัณฑิตศึกษาศาสนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อทำเรื่องขออนุญาตเก็บข้อมูลของผู้ป่วย

4.2 ภายหลังจากได้รับอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าหอผู้ป่วยอายุรกรรมชายและหญิง โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลในระยะเวลา 1 เดือน อยู่ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน

4.4 ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม

4.5 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ นำมาประมวลและวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์หาจำนวนและร้อยละ

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติ นำมาคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความชอบ/ไม่ชอบในอาหาร คำนวณค่าจำนวนและร้อยละ